

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

nr. 82.706 van 5 oktober 1999

A. 47.265/V-1316.

In zake : **de Vlaamse Gemeenschap,**
vertegenwoordigd door haar regering,
die woonplaats kiest bij
Advocaat P. VAN ORSHOVEN,
kantoor houdende te BRUSSEL,
Emile Maxlaan 149

tegen :

de Franse Gemeenschap,
vertegenwoordigd door haar regering,
die woonplaats kiest bij
Advocaten P. LAMBERT en N. WEINSTOCK,
kantoor houdende te BRUSSEL,
De Frélaan 19

tussenkomen de partij :

**het Instituut voor de Permanente vorming voor
de Middenstand en de kleine en middelgrote
ondernemingen,**
dat woonplaats kiest bij
Advocaten P. LAMBERT en N. WEINSTOCK,
kantoor houdende te BRUSSEL,
Defrélaan 19

D E R A A D V A N S T A T E, Ve K A M E R,

Gezien het verzoekschrift dat de Vlaamse Gemeenschap op 9 juni 1992 heeft ingediend om de nietigverklaring te vorderen van het besluit genomen op 24 oktober 1991 door de Executieve van de Franse Gemeenschap, houdende vaststelling van het aantal en het gebied van de subregionale diensten van het Franstalig Instituut voor Voortdurende vorming van de Middenstand en de kleine en middelgrote ondernemingen, bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 8 april 1992;

Gezien het verzoekschrift van 18 december 1992 waarbij het Instituut voor de Permanente vorming voor de Middenstand en de kleine en middelgrote ondernemingen vraagt als tussenkomende partij te mogen optreden;

Gelet op de beschikking van 25 januari 1993 die die tussenkomst toelaat;

Gezien de regelmatig gewisselde memories van antwoord en van wederantwoord;

Gezien het verslag opgemaakt door Auditeur E. HAESBROUCK, op grond van artikel 12 van de algemene procedureregeling;

Gelet op de beschikking van 13 september 1995 die de neerlegging ter griffie van het verslag en van het dossier gelast;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen en gezien de regelmatig gewisselde laatste memories;

Gelet op de beschikking van 7 mei 1999, waarvan aan de partijen kennis is gegeven, waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 17 juni 1999;

Gehoord het verslag van de Heer J. DE BRABANDERE, kamervoorzitter;

Gehoord de opmerkingen van Mr. P. VAN ORSHOVEN, advocaat, die voor de verzoekende partij verschijnt, en van Mr N. WEINSTOCK, die voor de verwerende partij en de tussenkomende partij verschijnt ;

Gehoord het eensluidend advies van de Hr. E. HAESBROUCK, eerste auditeur;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

1. Over de gegevens van de zaak

1. Overwegende dat het bestreden besluit, ter uitvoering van artikel 15 van het decreet van 3 juli 1991 betreffende de voortgezette opleiding voor de Middenstand en de kleine en middelgrote ondernemingen, het aantal en het ambtsgebied van de subregionale diensten van het Franstalig Instituut voor Voortdurende vorming van de Middenstand en de kleine en middelgrote ondernemingen vaststelt; dat daarbij sommige taalgrensgemeenten behorende tot het Nederlandse taalgebied, begiftigd met een bijzondere taalregeling, worden ingedeeld bij het ambtsgebied van bepaalde subregionale diensten, te weten, Herstappe bij die van Hoei, Voeren bij die van Luik, Bever bij die van Bergen, en Mesen, Ronse en Spiere-Helkijn bij die van Doornik;

2. Over de ontvankelijkheid van het beroep

2.1. Overwegende dat de verwerende partij in haar memorie van antwoord opwerpt dat verzoekster geen hoedanigheid of belang heeft om op te treden in de onderhavige zaak, omdat uit artikel 59bis, § 4 - thans artikelen 127, § 2 en 129 § 2 - van de Grondwet volgt dat de decreten van de Vlaamse Gemeenschap geen kracht van wet hebben in de onderwijsaangelegenheden en sociale relaties in de zogenaamde faciliteitengemeenten, en dat het bezwaar van de verzoekende partij tegen het bestreden besluit precies betrekking heeft op de omstandigheid dat het faciliteitengemeenten die tot het

Vlaamse Gewest behoren onderbrengt in de subregionale diensten van het Instituut voor Permanente vorming van de Middenstand en van de kleine en middelgrote ondernemingen ; dat de verwerende partij hieraan toevoegt dat het niet zonder belang is vast te stellen dat de verzoekende partij uitdrukkelijk verwijst naar datzelfde artikel 59bis, § 4 van de Grondwet, meer bepaald naar zijn eerste lid, om te betogen dat in het onderhavige geval de Franse Gemeenschap de bevoegdheden die haar door de Grondwet zijn toegewezen, overschreden zou hebben; dat ook de tussenkomende partij deze exceptie aangaande de ontvankelijkheid van het annulatieberoep opwerpt;

2.2. Overwegende dat de verzoekende partij antwoordt dat de Gemeenschappen en de Gewesten, net zoals de Belgische Staat, van rechtswege belang hebben bij de nietigverklaring van overheidsbeslissingen - administratieve beslissingen zowel als beslissingen van de onderscheiden wetgevende machten - waarmee de regels worden geschonden die door of krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten; dat zij dienaangaande verwijst naar het Arrest n° 1 van 5 april 1985 van het Arbitragehof, rolnummer 13, overweging 3.4; dat de verzoekende partij vervolgens stelt dat de middenstandsopleiding ongetwijfeld een culturele aangelegenheid is in de zin van artikel 59 bis, § 2, 1° van de Grondwet terwijl de uitzondering op de Gemeenschapsbevoegdheid, bepaald in artikel 59bis, § 4, tweede lid van de Grondwet, alleen geldt op het stuk van het gebruik der talen en niet voor de Gemeenschapsbevoegdheden bedoeld in artikel 59bis, § 2; dat de verzoekende partij besluit dat de verwerende partij in het bestreden besluit een bevoegdheid heeft uitgeoefend die toekomt aan de Vlaamse Gemeenschap en

dat daaruit voortvloeit dat zij belang heeft bij de vernietiging van het bestreden besluit;

2.3. Overwegende dat de verwerende partij in haar laatste memorie opwerpt dat verzoekende partij geen nadeel ondervindt van het bestreden besluit noch een voordeel ondervindt bij zijn vernietiging, omdat dat besluit de Vlaamse gemeenschap niet betreft en, wijl het om het gebruik der talen gaat, uit artikel 59 bis, § 4, tweede lid, van de Grondwet zelfs volgt dat de Vlaamse gemeenschap niet eens bevoegd is in de betrokken aangelegenheid; dat zij ook de mening is toegedaan dat er slechts twee uitzonderingen op dat beginsel bestaan, waarvan ter zake geen van toepassing is: het belang van de inwoners van een gemeente om in de plaats van het gemeentebestuur op te treden en de beroepen van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht; dat zij de aangehaalde rechtspraak van het Arbitragehof ook niet ter zake dienend acht omdat deze specifiek en uitsluitend betrekking heeft op de instelling van het Arbitragehof en, buiten iedere tekst om, die uitzondering op de algemene beginselen niet overgebracht kan worden op de Raad van State; dat zij voorts nog betwist dat de Raad van State stelling zou kunnen nemen aangaande de grond van de zaak door vast te stellen dat de Vlaamse gemeenschap belang heeft om een annulatieberoep in te stellen inzake een materie waarin zij kennelijk geen bevoegdheid heeft; dat zij tenslotte wel aanneemt dat de uitzondering van artikel 59 bis, § 4, tweede lid, van de Grondwet enkel geldt voor taalaangelegenheden, maar het hier een onderwijsaangelegenheid betreft en de Grondwetgever elk optreden van de Vlaamse gemeenschap in de taalgrensgemeenten heeft willen uitsluiten;

2.4. Overwegende dat aangenomen moet worden dat elke Grondwettelijk erkende entiteit van het Rijk belang heeft bij de naleving van de regels betreffende de

bevoegdheidsverdeling in dat Rijk; dat overigens, ingaan op de exceptie van de verwerende partij reeds een uitspraak ten gronde zou inhouden over een meningsverschil betreffende de bevoegdheid;

Overwegende dat bij dat laatste nog moet worden opgemerkt dat het ter zake niet gaat om het belang van de inwoners van de betrokken gemeenten doch om het eigen belang van de Vlaamse gemeenschap geen andere gemeenschap inbreuk te zien maken op de territoriale bevoegdheidsverdeling inzake aangelegenheden waarvoor zij *ratione materiae* bevoegd is; dat permanente vorming van de middenstand geen onderwijsaangelegenheid uitmaakt doch een culturele aangelegenheid, en valt onder de noemer beroepsomscholing en -bijscholing in artikel 4, 16°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, dat uitdrukkelijk genoemd wordt als een der culturele aangelegenheden van artikel 59bis, § 2, 1° - thans artikel 127, § 1, 1° - van de Grondwet, waarvoor de gemeenschappen bevoegd zijn; dat, overigens, de gemeenschappen wat het onderwijs betreft enkel onbevoegd zijn om het taalgebruik in onderwijszaken te regelen voor de taalgrensgemeenten en niet de andere aspecten van dat onderwijs;

2.5. Overwegende dat uit wat voorafgaat moet worden besloten dat de exceptie niet opgaat voor zover het bestreden besluit onder het ambtsgebied van bepaalde subregionale diensten gemeenten met een bijzondere taalregeling behorend tot het Nederlands taalgebied en gelegen in het Vlaams gewest rangschikt; dat evenwel de Vlaamse gemeenschap niet geacht kan worden enig belang te hebben inzoverre bij zulk een ambtsgebied gemeenten gelegen in het Franse taalgebied of in het tweetalig gebied Brussel-hoofdstad worden ingedeeld;

3. Over de grond van de zaak

3.1. Overwegende dat in een eerste middel de verzoekende partij de schending aanvoert van artikel 3, § 1 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State; dat zij betoogt dat het door de verwerende partij gedane beroep op de dringende noodzakelijkheid om aan het advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State te kunnen voorbijgaan niet afdoende gemotiveerd en alleszins ongegrond is; dat zij het middel als volgt toelicht :

"Vooreerst is de overweging 'dat de inwerking-treding van het decreet van 3 juli 1991, vastgesteld op 1 januari 1991, het nemen van een besluit ter zake op 1 januari 1992 verplicht maakt' niets meer dan een gemeenplaats, die bezwaarlijk als de vereiste 'bijzondere redengeving' in de zin van artikel 3, § 1 R.v.St.-wet kan worden beschouwd.

Vervolgens beschikte de Franse Gemeenschaps-executieve op 24 oktober 1991, d.i. op de datum waarop het bestreden besluit door haar werd aangenomen, en a fortiori het betrokken lid van die Executieve in de daaraan voorafgaande periode, tijdens dewelke het ontwerpbesluit werd opgesteld, over ruimschoots voldoende tijd om het advies van de Raad van State in te winnen omtrent een overigens bijzonder beknopte tekst, zonder dat zulks de inwerkingtreding van het besluit op de gewenste datum, d.i. op 1 januari 1992, in het gedrang zou hebben gebracht. Dit wordt trouwens aangetoond door de omstandigheid dat het besluit pas werd bekendgemaakt in het staatsblad van 8 april 1992, d.i. méér dan drie maanden na zijn inwerkingtreding."

3.2. Overwegende dat de verwerende partij antwoordt dat het middel feitelijke grondslag mist, omdat de dringende noodzakelijkheid wel degelijk gemotiveerd is als : "overwegende dat de inwerkingtreding van het decreet van 3 juli 1991, vastgesteld op 1 januari 1992, het nemen van een besluit ter zake op 1 januari 1992 verplicht maakt"; dat voorts, volgens de verwerende partij, verzoekster evenmin overtuigt waar zij stelt dat de motivering van de dringende noodzakelijkheid niets meer zou zijn dan een gemeenplaats; dat zij daarbij ver-

wijst naar een reeks arresten van de Raad van State, waarin de dringende noodzakelijkheid werd aanvaard, hoewel de inwerkingtreding van het besluit met verschillende maanden werd uitgesteld om redenen van de primauiteit van de continuïteitsregel in de openbare dienst en uit eerbied voor de juridische toestand van de personeelsleden; dat zij ook verwijst naar de rechtsleer; dat in het licht van de jurisprudentie de omstandigheid dat het bestreden besluit getroffen werd op 24 oktober 1991, in werking trad op 1 januari 1992, doch uiteindelijk pas op 8 april 1992 bekendgemaakt werd, volgens verwerende partij niet onverzoenbaar kan worden geacht met een redelijk begrepen notie dringende noodzakelijkheid; dat de tussenkomenende partij deze argumentatie bijvalt;

3.3. Overwegende dat de opgegeven motivering voor de hoogdringendheid bezwaarlijk pertinent genoemd kan worden, wanneer op 24 oktober 1991 - dit is de datum van het bestreden besluit - de decretale datum van 1 januari 1992 als motief voor de hoogdringendheid wordt ingeroepen, maar daarna nog méér dan drie maanden wordt gewacht, bijna zes maanden na het besluit, om het bekend te maken, zonder dat daarvoor een aanvaardbare uitleg wordt gegeven; dat het eerste middel gegrond is; dat het tweede middel niet hoeft te worden onderzocht,

B E S L U I T :

Artikel 1.

Vernietigd worden in artikel 2 van het besluit genomen op 24 oktober 1991 door de Executieve van de Franse Gemeenschap, houdende vaststelling van het aantal en het gebied van de subregionale diensten van het Franstalig Instituut voor de Permanente vorming van de Middenstand en de kleine en middelgrote ondernemingen :

onder punt 5, de woorden "en de gemeente Herstappe, «taalgrensgemeente» zoals bedoeld in artikel 8, 10° van het koninklijk besluit van 18 juli 1966 houdende coördinatie van de wetten op het taalgebruik in bestuurszaken";

onder punt 6, de woorden "en de fusiegemeenten die 's Gravenvoeren, Sint-Martens-Voeren, Sint-Pieters-Voeren, Moelingen, Remersdaal en Teuven omvat, zijnde de vroegere «taalgrensgemeenten» bedoeld in artikel 8, 10° van het koninklijk besluit van 18 juli 1966 houdende coördinatie van de wetten op het taalgebruik in bestuurszaken";

onder punt 8, de woorden "en de gemeente Bever, «taalgrensgemeente» zoals bedoeld in artikel 8, 8°, van het koninklijk besluit van 18 juli 1966 houdende coördinatie van de wetten op het taalgebruik in bestuurszaken";

onder punt 10, de woorden "en de gemeenten Mese en Ronse, «taalgrensgemeenten» zoals bedoeld in artikel 8, 3° en 8, 6°, van het koninklijk besluit van 18 juli 1966 houdende coördinatie van de wetten op het taalgebruik in bestuurszaken, en de fusiegemeente die de vroegere «taalgrensgemeenten» Spiere en Helkijn omvat, bedoeld in artikel 8, 4°, van voormeld koninklijk besluit van 18 juli 1966".

Artikel 2.

Het beroep wordt voor het overige verworpen.

Artikel 3.

Dit arrest zal bij uittreksel worden bekendgemaakt op dezelfde wijze als het gedeeltelijk vernietigde besluit.

Artikel 4.

De kosten, bepaald op zeventuizend frank, komen ten laste van de verwerende partij ten bedrage van vierduizend frank en ten laste van de tussenkommende partij, voor een bedrag van drieduizend frank.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting, op 5 oktober 1900 negenennegentig, door de Ve kamer, die was samengesteld uit :

De HH. J. DE BRABANDERE,	kamervoorzitter,
L. HELLIN,	staatsraad,
Mevr. S. GEHLEN,	staatsraad,
Mevr. Chr. NOTEBAERT,	griffier.

De griffier,

De voorzitter,

Chr. NOTEBAERT.

J. DE BRABANDERE.